

Arviointikertomus 2023

Sisällysluettelo

1. Puheenjohtajan katsaus	3
2. Tarkastuslautakunnan toiminta.....	3
3. Henkilöstö	4
4. Katsaus keskeisiin painopisteisiin.....	4
4.1 Väestön rakenne ja työpaikat.....	4
4.2 Elinvoima.....	5
4.3 Kuntalaisten hyvinvointi.....	7
5. Sivistyspalvelut.....	10
6. Tekniset palvelut	11
7. Tilinpäätöksen 2023 talouslukuja	12
8. Kuntakonserni	12
- Kiinteistö Oy Keskiväli	12
- Mäntyharjun Yrityskiinteistöt Oy.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
9. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	13

1. Puheenjohtajan katsaus

Vuoden 2023 tilinpäätös on hyvä. Sitä vahvisti kertaluontoiset erät, edellisten vuosien niin sanotut ”verohännät” ja vuodelle 2023 laskennalliset ylimääräiset valtionosuudet. Kunnan taloutta ja toimintaa on rakennettava kestäväälle pohjalle toimintatuottoja lisäämällä ja toimintakuluja vähentämällä.

Vuosi 2024 on paluu arkeen eikä kuntaliitos Pertunmaan kanssa paranna tulevaisuutta. Inspira Oy:n ”Talouden tilannekuva ja vahvistavat toimenpiteet” ja FCG Finnish Consulting Group Oy/Eero Laesterän ”Kuntajakoselvityksen yhteenveto” kuvaavat hyvin tätä ja tulevaa tilannetta. Pelkkä leikkaaminen ei mahdollista elinvoimaista, kehittyvää Mäntyharjua.

Kunnan lähtökohtana ei ole tuottaa voittoa, vaan järjestää tarvittavat palvelut kuntalaisille mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida tämän kunnalle kuuluvan tehtävän kustannustehokkuutta ja laatua, vaikuttavuutta. Tarkastuslautakunta on nyt seurannut erityisesti kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja kunnan elinvoiman kehittämistä.

Kuntastrategialla on tärkeä ohjaava vaikutus. Se hyväksyttiin valtuustossa 5.9.2022. Strategian toteuttamisessa ensimmäinen käyttöönottovuosi oli 2023. Sen ylevät arvot: uusiutuen, yhdessä, positiivisesti. Strategian arviointi edellyttää, että strategian tavoitteille on asetettu mittarit ja tavoitetasot.

Vuosittaiseen talousarvioon on poimittu kuntastrategiasta toiminnallisia tavoitteita, mutta arvioitavat mittarit ovat yleisluontoisia prosenttilukuja. Taloussuunnitelma tuleville vuosille on ohitettu ja toiminnalliset tavoitteet jäävät puuttumaan.

Valtuuston on hyvä tarkentaa strategiaa toimenpideohjelmalla. Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Hyvin suunnitellut valtuustoseminaarit tukevat päätöksentekoa ja strategian konkreettisia tavoitteita.

Valtuusto hyväksyi hallintosäännön uudistuksen 5.6.2023. Olennaisesti siinä mikään ei muuttunut. Toisaalta hyvä, sillä monelle meistä sen sisällön ymmärtäminen ja noudattaminen on ollut vaikeaa. Tehtävät ja vastuut ovat kuitenkin kirjoitettu selvästi.

2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida, onko kunnan toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista. Tämä arviointikertomus koskee vuotta 2023.

Tarkastuslautakuntaan kuuluivat tilikaudella 2023 seuraavat jäsenet sekä heidän varajäsenensä:

Timo Kuoksa, puheenjohtaja	(Satu Kettunen)
Eero Kantola, varapj.	(Esa Vihavainen)
Johanna Halme, ero kv 6.11.2023	
Juha Vallin, 6.11.2023 alkaen	(Jatta Mikkanen)
Johanna Purho-Ruotsalainen	(Anssi Turtiainen)
Liisa Torniainen	(Tarmo Noren)

Tarkastuslautakunta on seurannut toimielimien toimintaa pöytäkirjojen perusteella ja kuullut kokouksissaan kunnanjohtajaa, hallinto- ja talousjohtajaa, sivistysjohtajaa ja teknistä johtajaa sekä muita viranhaltijoita.

Tarkastuslautakunta on tutustunut toimialojen toimintaan, vuoden 2023 talousarvioon ja taloussuunnitelmaan 2024–2025 sekä tilinpäätökseen 2023. Tarkastuslautakunta on tutustunut kunnan henkilöstökertomukseen 2023, laajaan hyvinvointikertomukseen 2017–2021, hyvinvointi raporttiin 2023 ja hyvinvointisuunnitelmaan 2021–2025.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista sekä kunnan koko toimintaa on arvioitu saatujen selvitysten, tilinpäätöksen, henkilöstökertomuksen sekä muun aineiston perusteella.

Tilintarkastajan toiminta

Kunnan tilintarkastusyhteisönä toimi tilikaudella 2023 Mikkelin Tilintarkastus Oy, päävastuullisena tilintarkastajana JHT, HT Mika Mikkonen.

Tarkastuslautakunta seurasi tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista. Tilintarkastaja esitteli lautakunnalle tarkastussuunnitelmansa ja raportoi tarkastuslautakunnalle tilikautta 2023 koskevista asioista.

Sidonnaisuuksien valvonta

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu valvoa luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Lautakunta käsitteli ja saattoi valtuustolle tiedoksi tilikaudella 2023 sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset.

3. Henkilöstö

Muutoksiin henkilöstö on joutunut tottumaan ja edelleen niitä tulee, toivottavasti varsinkin positiivisia.

Työtapaturmat vähentyneet. Ohjeistukset työturvallisuuteen pidettävä jatkossakin ajan tasalla. Sairauspoissaoloja on kohtalaisesti, josta syystä työkykyä ylläpitävään toimintaan on kiinnitettävä edelleen huomiota. **Työtilaratkaisut kuntoon!**

Korkea henkilöstön keski-ikä on nähtävä positiivisena asiana, josta saataisiin hyvät käytänteet jatkoon kehitettäväksi.

Henkilöstölle kiitos jaksamisesta!

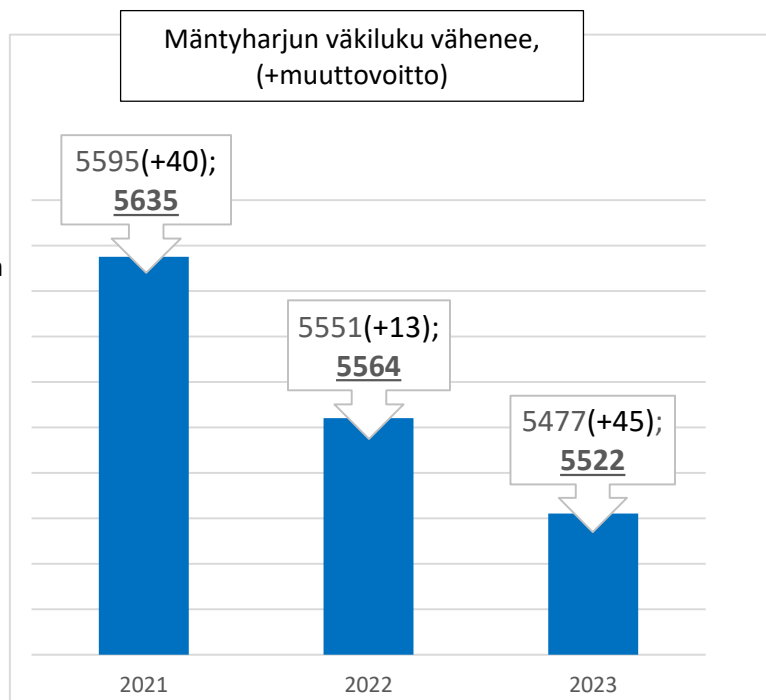
4. Katsaus keskeisiin painopisteisiin

4.1 Väestön rakenne ja työpaikat

Vuoden 2023 talousarviossa esitetyt väestömäärän ennuste 5 478 ylitettiin selvästi, väkiluku 31.12.2023 oli 5 522. Väkiluku ei enää syösy ennustetulla tavalla. Muuttovoitto hidastaa sitä.

Mäntyharjun on huolehdittava kaikkien Mäntyharjuun muuttaneiden kotoutumisesta. Asunto, työ, koulutus ja harrastukset ovat keskeisiä tehtäviä.

Meillä on tarjota turvallinen asuin ympäristö ja puhdas luonto.

Mäntyharjusta nuoret lähtevät opiskelemaan ja hakevat koulutustaan vastaavaa työtä, suurinta poismuutto on 18 – 25 ikävuosina.

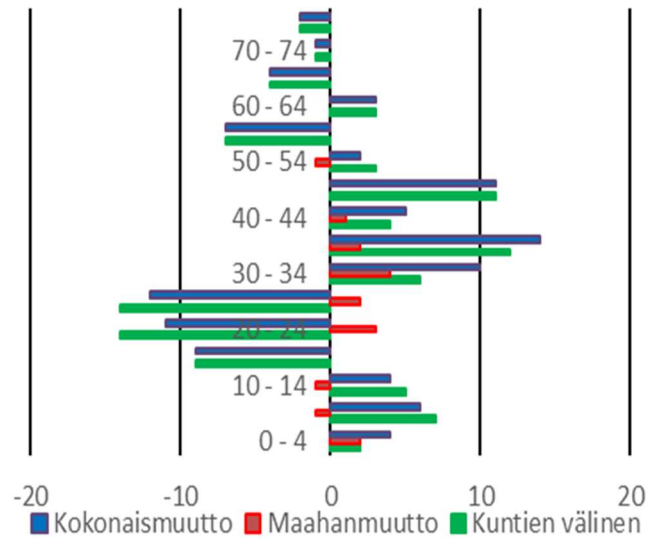
Työvoimaa muuttaa Mäntyharjuun 30 – 55 ikäisissä. Mäntyharjuun maahanmuuttajia on 24 – 44 vuotiaissa, monet heistä ovat korkeasti koulutettuja.

Mäntyharjusta muuttaa pois runsaasti yli 65-vuotiaita.

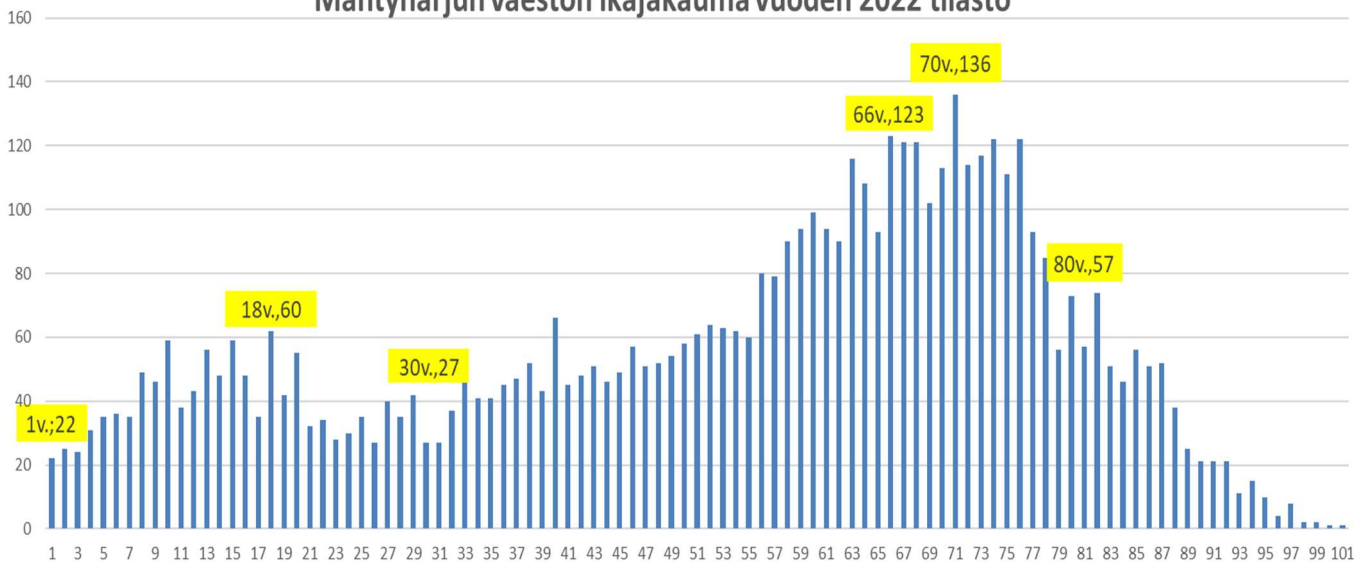
Huolestuttavaa on vähentynyt syntyvyys 20 -25 lasta vuosittain, nuoria aikuisia 25 -35 vuotiaita on vähän. Uusia työkäisiä tulee työvoimaksi vähemmän kuin vanhempia poistuu ja eläköityy.

Mäntyharju tarvitsee nyt työkäisten nettomuuttoa. Toivomme mäntyharjulaisten nuorten palaavan ja jokaisen tänne muuttaneen kotoutuvan Mäntyharjuun.

Kokonaismuutto/Maahanmuutto/Kuntien välinen ikäjakauma vuonna 2022

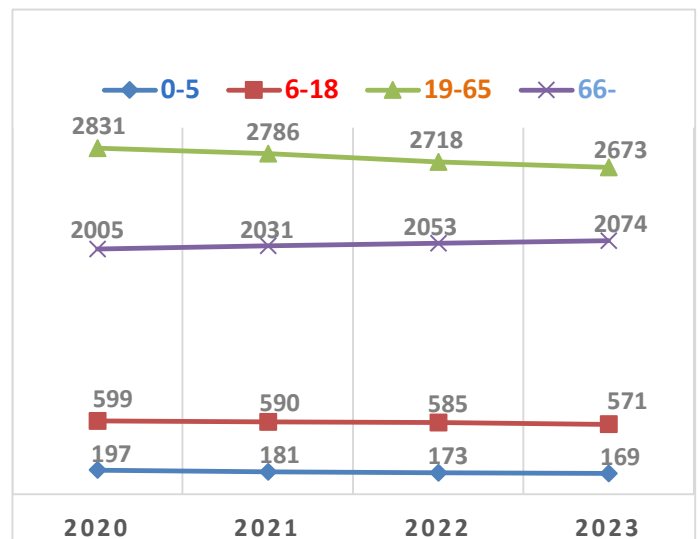
Mäntyharjun väestön ikäjakauma vuoden 2022 tilasto

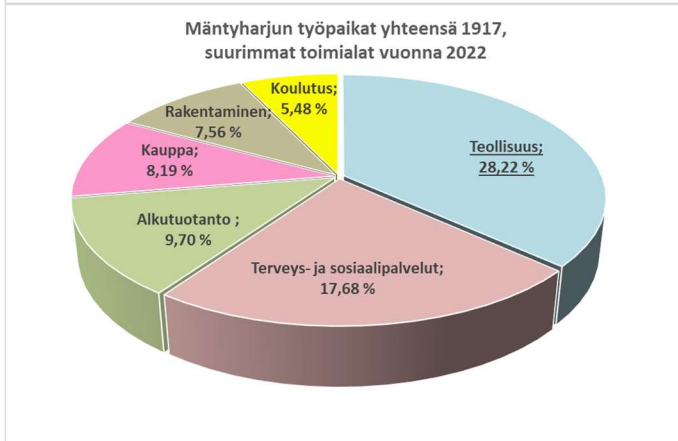
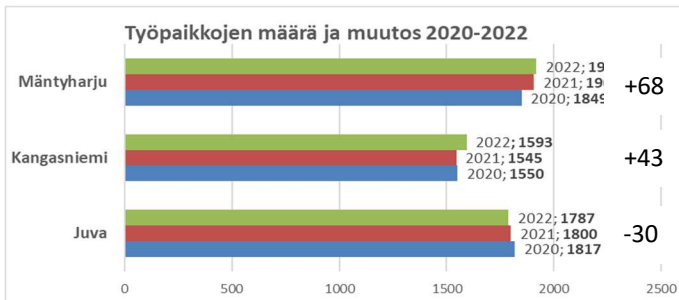

Kolmessa vuodessa työkäisten määrä on vähentynyt -158, keskiarvo -53. Viime vuonna -45.

Eläkeikäisten määrä on lisääntynyt +69, keskiarvo +23. Viime vuonna +21.

Alle 18 vuotiaiden määrä on laskenut yhteensä -56, keskiarvo -19. Viime vuonna -18.

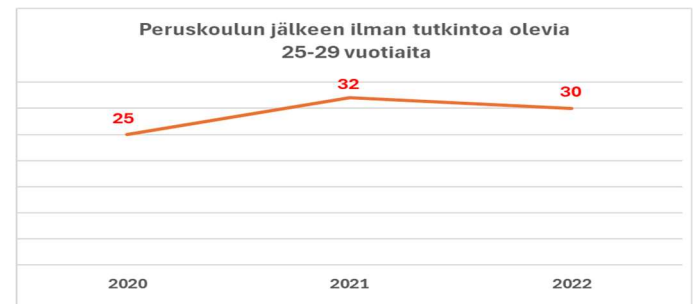
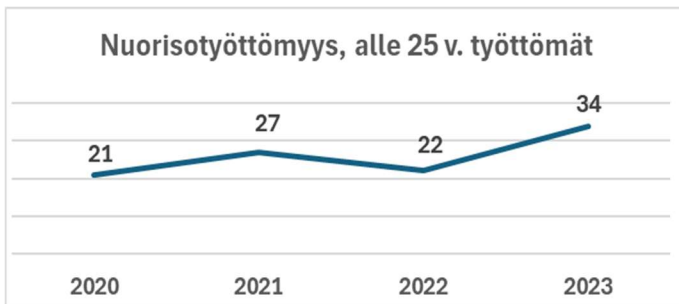

Mäntyharjussa työpaikkojen määrä on vuosittain tasaisesti kasvanut. Työpaikkaomavaraisuus on 98,3 %. **Yritykset tarvitsevat koulutettua, ammattitaitoista työvoimaa.**

Mäntyharju on Etelä-Savon teollistunein kunta, 28,2 % työpaikoista on teollisuudessa. Suurimmat työnantajat ovat Exel Oyj, Veisto Oy, Voikoski Oy, Polaria Oy ja Kieppi Sawmill Oy.

Työttömyys on kääntynyt nousuun 31.12.2023, työttömyysaste oli 12,2 %. Mäntyharju on kuulunut osana Mikkelin seudun työllisyyden edistämisen kuntakokeiluun. Toiveet ja tavoitteet sen osalta eivät ole toteutuneet. **Edunvalvontaa TE25 -uudistukseen.**

Erityisen huolestuttavaa on pitkään jatkunut korkea nuorisotyöttömyys. **Jokaiselle nuorelle pitää turvata mahdollisuus koulutukseen tai työharjoitteluun.**

4.2 Elinvoima

ELINVOIMA

- Tulonsaajien mediaanitulot
- Yritystiheys
- 34–44-vuotiaiden työllisyysaste (%)
- Työpaikkaomavaraisuusaste (%)
- Taloudellinen huoltosuhde
- Työpaikkamuutos % (avoin sektori) viimeisen kolmen vuoden aikana
- Verorahoitus €/as
- Kertynyt yli- tai alijäämä €/as.
- Koulutustasoindeksi
- Sairastavuusindeksi

VETO- JA PITOVOIMA

- Väestönmuutos 2010–2022 (%)
- MDI:n väestöennuste 2022–2040 (%)
- Työllisten nettomuutto promillea viimeiset kolme vuotta
- Sisäisten muuttojen vilkkaus promillea viimeiset kolme vuotta
- Valmistuneet asunnot promillea viimeiset kolme vuotta
- Vanhoiden asuntojen neliöhinnat (€)
- Ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä (%)
- Opiskelijoiden osuus väestöstä (%)
- 15–34-vuotiaiden nettomuutto promillea viimeiset kolme vuotta
- Kesäasukkaiden määrä promillea

FCG:n tutkimuksen tavoitteena on tarkastella kokonaisvaltaisesti alueiden elinvoimaa, veto- ja pitovoimaa luotettavien ja vertailukelpoisten tilastotietojen avulla.

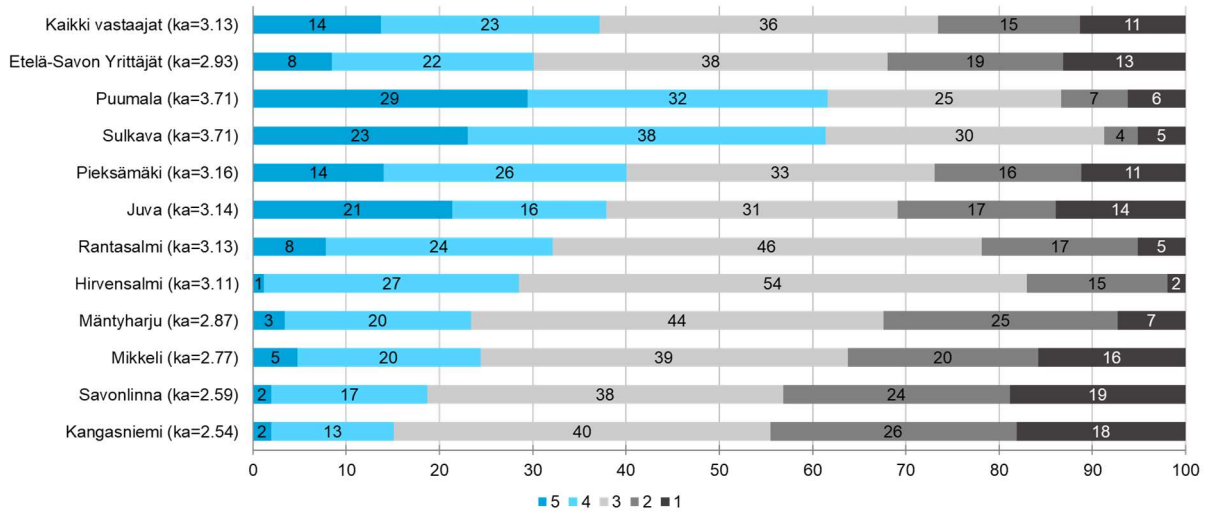
Elinvoiman muuttujat; kunnan tulo- ja talous-, yritys-, työllisyys-, koulutus- ja terveysdynamiikka.

Veto- ja pitovoiman muuttujat; kunnan väestö- ja muutto-, asumis-, rakentamis- ja vapaa-ajandynamiikka.

	M-harju	K-niemi	Juva
Elinvoima-	40,4	34,8	38,8
Vetovoima-	29,4	27,7	17,6
Yhteisindeksi	34,9	31,2	28,2

Suomen yrittäjien 11. kuntabarometri 2024 toteutettiin yhteistyössä Taloustutkimuksen kanssa. Kyselyyn vastasi Mäntyharjussa vain 14 yrittäjää. Kuntaraportti on yrittäjien piirtämä tilannekuva kunnan elinkeinopolitiikasta.

Kokonaisranking (2024)

Etelä-Savon sijoitus kaikissa mittausluokissa oli koko Suomen maakunnista heikoin.

Mäntyharju nousi vuoden 2022 tuloksista kahdeksannelta (ka=2,65) sijalta seitsemänneksi (ka=2,87).

Vahvoiksi osa-alueiksi tuloksissa nähtiin koulutus ja osaaminen, yritysikasvatus, mahdollisuus oman osaamisen kehittämiseen sekä infrastruktuuri.

Selkeää parannusta toivottiin kunnan yhteydenpitoon yrityksiin, hankintoihin ja kaavoitukseen. Tyytymättömiä yritykset olivat lupa-asioiden sujuvuuteen ja lupahakemusten käsittelyyn, uusien yritysten saamiseen kuntaan, ulkomaisen työvoiman saamiseen ja kotoutumiseen.

Hankerahoituksella palkatun elinvoimakehittäjän työmäärä ja tapahtumien järjestäminen ovat hyviä ja laaja-alaisia. Yritysten ja kunnan vuorovaikutteinen yhteys, suuremmat hankkeet ja uusien yritysten saaminen kuntaan, yhdessä kunnanjohtajan tehtäväkuvan mukaisesti, parantaa tuloksia ja tavoitteiden saavuttamista.

4.3 Kuntalaisten hyvinvointi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on laaja-alaista ja pitkäjännitteistä työtä.

Kuntaorganisaatio ei tee tätä työtä yksin, vaan merkittävässä roolissa ovat alueen yhdistykset, järjestöt, seurakunnat sekä yritykset ja yhteisöt. Toimijaverkoston käynnistämisessä on ongelmia. Kunnan toiminta-avustuksiin voi sisällyttää velvoituksen yhteisestä tiedottamisesta.

Valtuuston hyväksymässä kuntastrategiassa kunnan asukkaiden hyvinvointi ja terveyden edistäminen tarvitsee päivityksen ja selkeitä päätöksiä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin. Valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa, että kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi jatkuu myös sote-uudistuksen jälkeen.

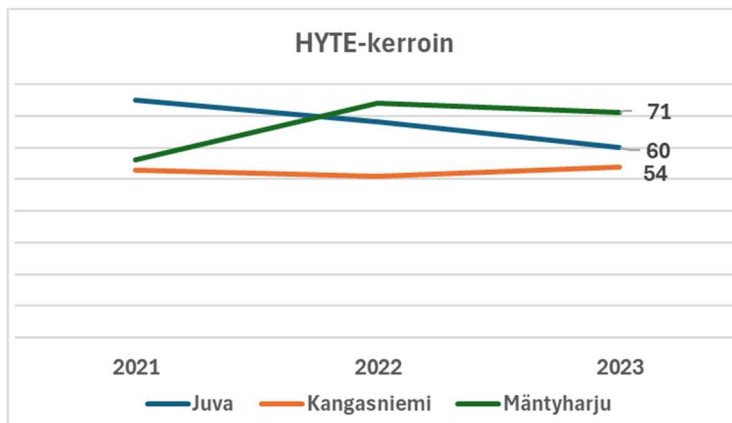
Kuntien HYTE-kerroin

Prosessi-indikaattorilla mitataan, mitä kunta tekee kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Tulosindikaattori ilmaisee, mikä vaikutus toiminnalla on ollut ja miten kuntalaisten hyvinvointi ja terveys on kehittynyt.

Löydät Mäntyharjun tulokset <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/haku?g=630>

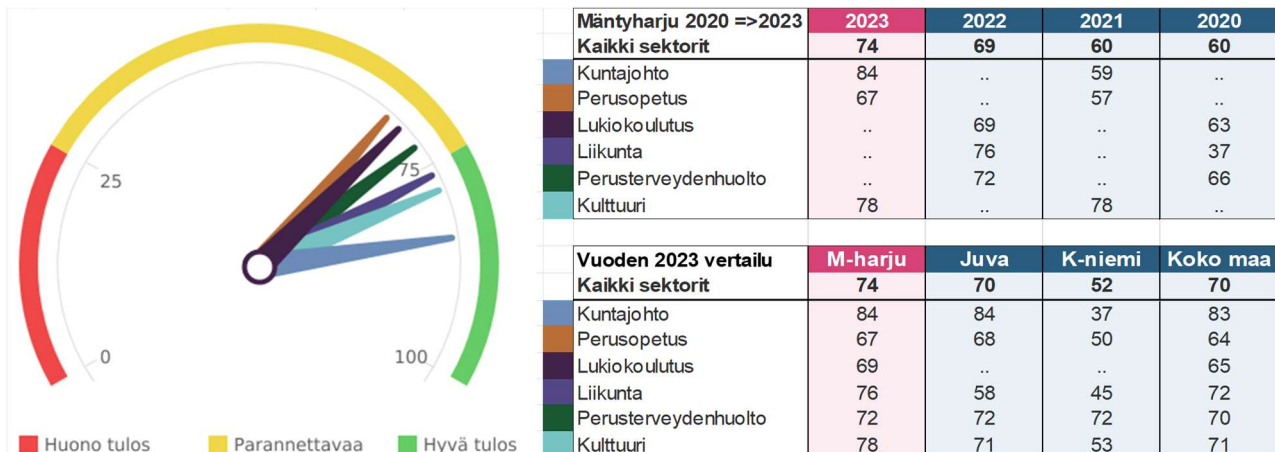
Mäntyharjun HYTE-kerroin on Etelä-Savon kunnista korkein. Sen suora vaikutus kunnan saamaan valtionosuuden lisäosaan on 110 600 €.

Toimitaan suunnitelmallisesti ja kohdistetaan nämä valtionosuuden kannustinrahat kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseksi.

TEA-viisari

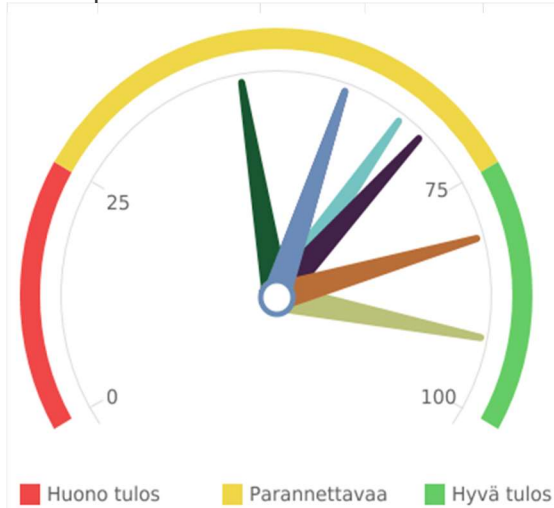
Terveyden- ja hyvinvointilaitoksen TEAviisari ohjaa terveyden edistämistyön suunnittelua ja johtamista. Miten kunnan toteuttamat palvelut vahvistavat kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia? Jokaisella viisarilla on kirjallinen tarkennus terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?r=KUNTA507>

TEA-viisarin tuloksia Mäntyharju kaikki sektorit ja vertailu Juva, Kangasniemi ja koko maa

Jokaisella viisarilla on erittely, oma sanallinen perustelu ja toimintaohje.

Perusopetuksen tulokset

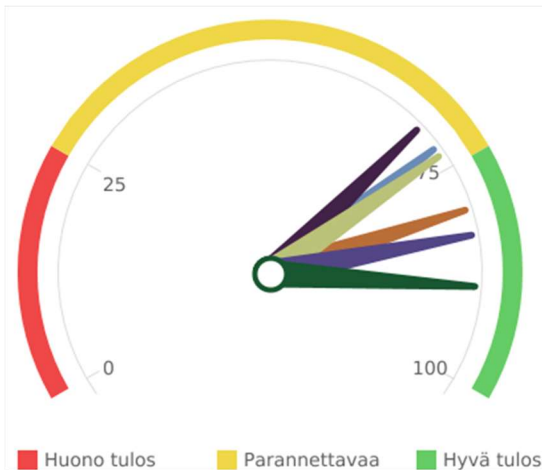

Mäntyharju 2019=>2023	2023	2021	2019
Perusopetus	67	57	76
Sitoutuminen	58	81	70
Johtaminen	81	57	68
Seuranta ja tarveanalyysi	68	62	74
Voimavarat	92	75	80
Yhteiset käytännöt	58	43	81
Osallisuus	46	43	70
Muut ydintoiminnot	65	40	90

Vuoden 2023 vertailu	M-harju	Juva	K-niemi	Koko maa
Perusopetus	67	68	50	64
Sitoutuminen	58	51	58	58
Johtaminen	81	79	77	77
Seuranta ja tarveanalyysi	68	77	59	63
Voimavarat	92	91	47	61
Yhteiset käytännöt	58	75	26	72
Osallisuus	46	51	50	60
Muut ydintoiminnot	65	54	30	57

Yhteistyö: Oppilaiden ja huoltajien osallistumista ja vaikutusmahdollisuuksia voidaan hyödyntää suunnittelussa ja monissa ongelmatilanteiden ratkaisuisa.

Kulttuurin tulokset

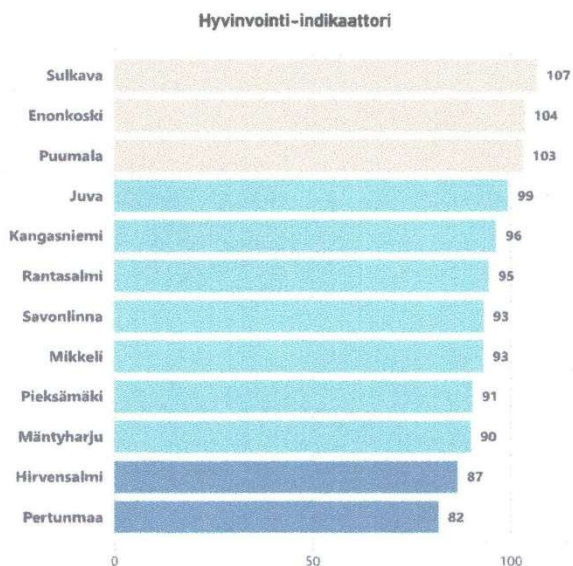

Mäntyharju 2019=>2023	2023	2021	2019
Kulttuuri	78	78	47
Sitoutuminen	72	83	58
Johtaminen	80	100	75
Seuranta ja tarveanalyysi	69	68	45
Voimavarat	73	76	60
Osallisuus	83	83	21
Muut ydintoiminnot	89	58	25

Vuoden 2023 vertailu	M-harju	Juva	K-niemi	Koko maa
Kulttuuri	78	71	53	71
Sitoutuminen	72	75	12	66
Johtaminen	80	76	50	72
Seuranta ja tarveanalyysi	69	44	50	66
Voimavarat	73	65	69	65
Osallisuus	83	100	33	78
Muut ydintoiminnot	89	67	100	82

Kulttuurituottajan tehtäviä on järjestetty tiimityönä, tavoitteena kokonaisvaltaisuus. Tapahtumien järjestämisessä on pyrittävä välttämään päällekkäisyyttä.

Hyvinvointiraportista 2023

Kuntaliiton kokoama laaja-alainen hyvinvointi-indikaattori koostuu kolmesta osa-alueesta: elintaso (having), yhteisölliset suhteet (loving) ja itsensä toteuttaminen (being).

Mäntyharju sijoittuu Etelä-Savon kunnista kolmanneksi viimeiseksi, aiheutuu muun muassa:

- ikävalikoitu sairastavuusindeksi on korkea
- koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17–24 -vuotiaita
- poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset
- pitkäaikaistyöttömyys suuri

	Hyvinvointi	Elintaso	Yhteisöllisyys	Toteuttaminen
Mäntyharju	90	94	84	101
Juva	99	106	92	100
Kangasniemi	96	101	94	97

5. Sivistyspalvelut

Palvelualue on kunnan suurin niin toiminnallisesti kuin talouden kannalta katsoen. Sivistyspalvelut kattavat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukion, kansalaisopiston ja kirjaston sekä nuoris- ja kulttuuripalvelut. Sivistyspalvelut osallistuu myös liikuntapalveluiden tuottamiseen yhteistyössä teknisten palveluiden kanssa.

Varhaiskasvatuksen toimialueella on otettu huomioon lasten syntyvyyden lasku henkilöstön palkkaamisessa ja tehtävien yhdistämisessä. Varhaiskasvatuksessa on pystytty vastaamaan eri kansallisuuksista muodostuvan lapsiryhmän tarpeisiin ja varhaiskasvatustilanteiden vaatimien kolmitasoinen lapsen tuki.

Haasteita luo Mustikkatassun oleminen paikkakunnan ainoana päiväkotina. Lapsille ei ole varahoitopaikkoja ja tilanne vaatii vakituisesta henkilökunnalta joustavuutta mm. vuosilomajärjestelyjen suhteen.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota pätevän henkilöstön rekrytointiin ja vuosilomien järjestämiseen niin, että ne parhaalla mahdollisella tavalla tukevat henkilöstön jaksamista ja vastaavasti varmistavat laadukkaan varhaiskasvatuksen järjestämisen.

Perusopetuksessa on tunnistettu pedagogisen kokonaistarkastelun tarve: luokkatilojen koko ja määrä vaikuttavat opetusryhmittelyyn ja joitakin opetusjärjestelymuutoksia on jouduttu tekemään koulupäivän rauhoittamiseksi.

Perusopetus on huomionut tapahtumien suunnittelussa yhteistyötahoja monipuolisesti ja kerhotoimintaa toteutetaan koulupäivien yhteydessä. Perusopetus osallistaa niin oppilaita kuin huoltajia mm. oppilaskuntatoiminnan, oppilashuoltoryhmä, huoltajailtojen ja vanhempainyhdistyksen kautta.

Lukio on onnistunut säilyttämään paikkansa vakaana Mäntyharjun ainoana toisen asteen oppilaitoksena. Oppilasmäärä on pysynyt hyvällä tasolla taaten lukion toimimisen kaksisarjaisena. Lukio on toiminut hyvänä esimerkkinä kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden lisäämisessä. Merkillepantavaa on yhteistyö ESLI:n kanssa ja urheiluvien opiskelijoiden mahdollisuus saada urheiluakatemia valmennusta.

Mäntyharjulaisten opiskelijoiden hyvinvointi on tärkeä asia ja siihen liittyy myös huolia. Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota opiskeluhuoltohenkilöstön esille tuomiin kehittämiskohteisiin: moniammatillisessa tekemisessä on toivomisen varaa. Oppilaskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien kokoontuminen on ollut vähäistä vaikka Opiskeluhuoltolaki korostaa yksilökohtaista monialaista työtä. Samoin yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä on kokoontunut harvoin. **Tunnistamisessa, varhaisessa puuttumisessa ja tiedottamisessa on parannettavaa. Tiedonkulkua erilaisista negatiivisista ilmiöistä kuten päihteiden käytöstä, poissaoloista, psyykkisestä oireilusta tai opiskeluvaikeuksista on parannettava.**

Kansalaisopisto vapaan sivistystyön opinahjona on onnistunut säilyttämään talouden tasapainossa onnistuneen koulutuksen myynnin ja hankerahoituksen turvin. Opetusta on jouduttu sopeuttamaan vähentämällä tuntikehystä. Tarjonta on kuitenkin säilynyt monipuolisena ja uusia toimintoja on onnistuttu kehittämään. Talous vaatii jatkossakin tasapainottelua. Tästä huolimatta on **tärkeää, että sivistyspalvelut pitävät kunnan omistamien tilojen käyttöehdot ja -korvaukset sellaisina, että paikkakunnan harrastajat pystyvät niitä käyttämään.**

Nuorisopalveluiden osalta lautakunta kiinnittää huomiota nuorten osallisuuteen: nuoret olivat mm. toteuttamassa päihteetöntä päättäriä ja ehdottivat teemoja hyvinvointi-iltapäivään. Nuorisopalvelut ovat tarjonneet maksutonta matalan kynnyksen harrastustoimintaa ja tapahtumia.

Kulttuuripalvelut on onnistunut kasvattamaan oman tuotannon osuutta tapahtumissa. Kinon toiminta on saatu turvattua ja kulttuuripalvelut tekee yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa. Kulttuurituottajan tehtävää ei ole täytetty ja tapahtumatuottaminen on muuttunut tiimityöskentelyksi. **Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että kulttuuripalveluiden tulee huolehtia myös pitkjänteisestä kulttuurikasvatuksesta ja edellytysten luomisesta paikkakunnan toimijoille.**

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan sivistyspalvelut on tietyt kehittämiskohteet huomioiden tehnyt hyvää yhteistyötä toimialojensa välillä. Hallintokunta toteuttaa kunnan strategiaa siihen kirjattujen painopisteiden mukaisesti.

6. Tekniset palvelut

Teknisen toimen vuotta 2023 leimasi pitkän aikavälin suunnitelmallisuus, mikä on hyvä asia. Uusi kiinteistöstrategia valmistui, otettiin käyttöön valtuuston päätöksellä ja sitä on jo alettu toteuttamaan. Valtuusto myös kumosi päättämänsä hankesuunnitelman vuodelta 2021, keittiöön ja ruokalan suunnittelu jatkui erillisenä hankkeena.

Positiivisena neuvotteluyhteistyön tuloksena on hyvä mainita Ruskahovin allasosaston hallinnan muutos Eloisalta takaisin Mäntyharjun kunnalle kuntoutuskäyttöön. Tämä oli hyvä osoitus siitä, että jos tahtoa on ja asioista neuvotellaan hyvässä hengessä, järkevien päätösten ei tarvitse välttämättä kaatua kaavamaiseen byrokraatiaan.

Positiivista henkeä ja tahtoa osoitti myös elinvoimakehittäjän valmisteleva päätös teknisessä lautakunnassa, että sähköttömät toripaikat muutettiin maksuttomiksi sunnuntaisin ajalla 25.6.–13.8. Juuri tämä kaltaisia **ennakkoluulottomia kokeiluja tarvitaan, joista saatujen kokemusten perusteella voidaan tehdä muutoksia myös pidemmällä aikavälillä.**

Kunnan kiinteistöjen ja liikuntapaikkojen käyttö-, huolto- ylläpitosuunnitelmien valmistumiseksi on tehty perusteellista työtä, joka on vielä jonkin verran kesken. Tämä työ on hyvä viedä loppuun, toimia suunnitelmien mukaisesti ja valvoa että näin tapahtuu. Myös leikkipuistojen määrästä ja ylläpidosta on tehty pitkän aikavälin suunnitelma, jonka valmistelussa kartoitettiin puistojen käyttäjien tarpeita kyselyn kautta.

Kaavoituksen tulee olla myös mahdollistaja ja osa elinvoimatyötä. Tästä on osoituksena esimerkiksi torinkulman kaavamuutos, jonka vuoksi ainakaan kunta ei ole esteenä alueen omistajan kehityssuunnitelmille. Tarvittaessa **kaavamuutokset ja rakentamiseen liittyvät luvat tulee pystyä käsittelemään nopeutetusti**, olemassa olevan lainsäädännön mahdollistamissa rajoissa.

Huoli korjausvelasta on edelleen suuri, riskit nousevat vuosi vuodelta. **Kriittisestä infrasta täytyy huolehtia!** Vesihuolto on yksi kriittisimmistä kohteista. Vesijohtoverkon saneeraamisen tavoitetasosta, 3 % verkostosta, toteutui vain 1 %.

7. Tilinpäätöksen 2023 talouslukuja

Tulot yhteensä	
Toimintatuotot	4 902 992 €
Rahoitustuotot	298 305 €
Verot	
- kunnallisvero	8 701 694 €
- kiinteistövero	3 043 724 €
- yhteisövero	2 209 231 €
Valtionosuus	1 872 986 €

On huomioitava, että alkuvuoden 2023 kunnallisveroissa ja yhteisöveroissa oli noin 1,5 M€ vuoden 2022 ns. ”verohäntiä” ja laskennallisia, ylimääräisiä valtionosuuksia. Vastaavia verotuloja ei tullut alkuvuodella 2024.

Toimintamenot	18 923 533 €, joka jakautuu
Yleishallinto	3 658 817 €
Sivistystoimi	9 619 993 €
Tekninen toimi	5 644 772 €

Suurin muutos oli v. 2023 sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen siirtyminen Etelä-Savon hyvinvointialueelle.

Menot tiliryhmittäin	
Henkilöstömenot	9 192 861 €
Palvelujen ostot	6 072 591 €
Aineet ja tarvikkeet	1 700 737 €
Avustukset	640 753 €
Muu toiminta	1 316 590 €

Ateriapalvelut siirtyivät ostopalveluksi. Henkilöstö siirtyi Järvi-Saimaan Palvelut Oy:n palvelukseen vanhoina työntekijöinä.

Tilinpäätöksessä on varauduttu kunnantalon purkuun ja on tehty poistoihin ylimääräinen arvonalennus 425 859 €.

Investointeihin varattiin talousarviossa 2 981 000 €, käytettiin vain 1 040 785 €. Keittiö/ruokala -hanke siirrettiin vuodelle 2024.

Lainoja lyhennettiin 1 091 087 €. Kunnan lainakanta 31.12.2023 on 20 074 000 €, 3 635 €/asukas. Tilikauden ylijäämä 125 216 €, kertynyttä ylijäämää 6 812 097 €.

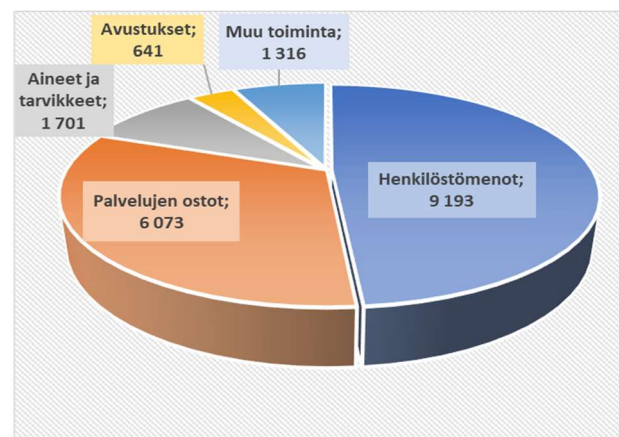
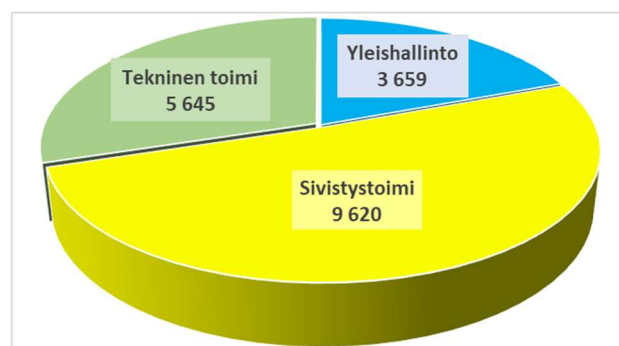
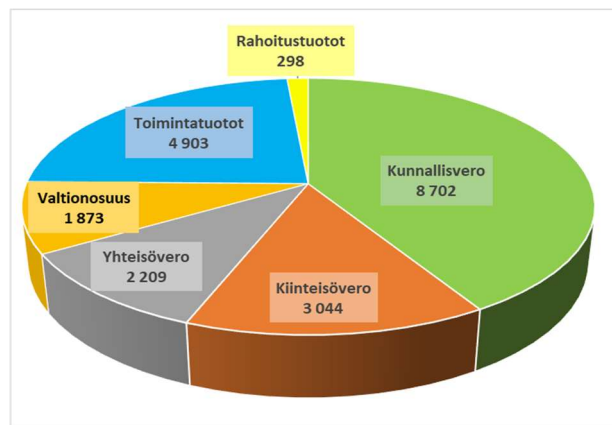
8. Kuntakonserni

Kuntakonsernin lainakanta 31.12.2023 oli 22 206 756 €, 4 022 €/asukas.

Kuntakonsernin tilinpäätös oli 432 364 € ylijäämäinen (kuntakonserni ei syö kunnan pöydästä vaan vähän rahoittaa emokuntaa).

Kunnan 100 % omistamia kiinteistöyhtiöitä on kaksi: Kiinteistö Oy Keskiväli ja Mäntyharjun Yrityskiinteistöt Oy.

kuvissa x 1 000 €

9. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on lainmukaista sekä taloudellista ja tuloksellista. Kunnanhallitus on päävastuullinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä.

Mäntyharjun kunnan tarkastuslautakunta

28.05.2024

Timo Kuoksa, pj.

Eero Kantola, vpj.

Juha Vallin

Johanna Purho-Ruotsalainen

Liisa Torniainen

Liitteet

Liite 1: Mäntyharjun kunnan tilivelvolliset 1.1.-31.12.2023

Toimielin
Kunnanhallitus

Viranhaltija
kunnanjohtaja
hallinto- ja talousjohtaja

Sivistyslautakunta

sivistysjohtaja
lukion rehtori
Yhtenäiskoulun rehtori
kansalaisopiston rehtori, kirjastotoimen johtaja
varhaiskasvatuksen johtaja
vapaa-aikasihteeri
kulttuurituottaja
nuorisotyöntekijä

Tekninen lautakunta

tekninen johtaja

Rakennuslautakunta

rakennustarkastaja

Tilivelvollisia ovat lisäksi kyseisten toimielinten jäsenet.